

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

Raport Sektorowy
**Sektor maszynowy
w Kazachstanie**

**SEKTOR MASZYNOWY
W KAZACHSTANIE**

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

I.	Branża maszynowa w Kazachstanie - informacje ogólne	5
II.	Charakterystyka branży maszynowej w Kazachstanie - historia, rozwój, statystyki i szczegółowe dane.	7
III.	Struktura eksportu i importu	13
IV.	Przedsiębiorstwa i rynek pracy	16
V.	Inwestycje zagraniczne.	19
VI.	Perspektywy sektora	23
VII.	Uwarunkowania formalno-prawne wejścia na rynek	25
VIII.	Aktualne formy pomocy publicznej	27
IX.	Podsumowanie	28
X.	Główne Instytucje i organizacje branżowe.	29

I. Branża maszynowa w Kazachstanie - informacje ogólne

Zdjęcie pobrano z: ©Kazachski Narodowy Uniwersytet Rolniczy

Branża maszynowa jest ważna dla gospodarki Kazachstanu ze względu na produkcję szerokiej gamy sprzętu, maszyn, urządzeń i dóbr konsumpcyjnych dla ludności. Spośród 14 priorytetowych sektorów przemysłu wytwórczego, 6 stanowią branże przemysłu budowy maszyn. Obecnie branża ta reprezentowana jest na rynku przez następujące sektory: produkcja wyrobów elektronicznych i optycznych; produkcja sprzętu elektrycznego; produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana; produkcja pojazdów, przyczep i naczep; produkcja innych pojazdów; naprawa i montaż maszyn i urządzeń.

W Kazachstanie uchwalono Państwowy Program Rozwoju Przemysłowo-Innowacyjnego na lata 2015-2019, celem którego jest dywersyfikacja oraz zwiększenie konkurencyjności przemysłu wytwórczego. Pojawienie się nowoczesnych komponentów cyfrowych, doprowadziło do ich

powszechnego zastosowania w produkcji systemów technicznych nowej generacji.

W priorytetach sektorowych rozwoju przemysłowo-innowacyjnego wyznaczono sześć podgałęzi branży maszynowej, które mają wsparcie publiczne:

- 1) naftowo-gazowa;
- 2) elektrotechniczna;
- 3) transportowa (w tym przemysł motoryzacyjny);
- 3) górnictwo;
- 4) rolnictwo;
- 6) obrona.

II. Charakterystyka branży maszynowej w Kazachstanie - historia, rozwój, statystyki i szczegółowe dane

Kompleks maszynowy kraju rozwijał się jako ważna część branży budowy maszyn ZSRR. Na pierwszym etapie zaczęły pojawiać się małe warsztaty naprawcze do obsługi maszyn i mechanizmów. Duży impuls rozwoju odnotowano podczas Drugiej Wojny Światowej, gdy największe przedsiębiorstwa przeniesiono na Syberię i do Kazachstanu. Natomiast te zakłady i fabryki działały wyłącznie na rzecz frontu i stanowiły bazę kompleksu militarno-przemysłowego Kazachstanu. Trzeci, bardzo ważny etap rozwoju branży rozpoczął się od kampanii zagospodarowania nieużytków, co spowodowało intensywny rozwój budowy maszyn rolniczych.

W ZSRR na lokalizację zakładów produkcyjnych bardziej wpływał czynnik konsumpcyjny niż surowcowy. Jednocześnie regiony surowcowe zazwyczaj były dużymi odbiorcami gotowych wyrobów sektora budowy maszyn. W bardzo krótkim czasie w Kazachstanie powstał poważny kompleks budowy maszyn, który zajmował jedno z czołowych miejsc w przemyśle kraju (w 1990 roku sektor budowy maszyn i metalurgii wynosił 15,9% w strukturze przemysłu Kazachstanu).

W latach 1991-1996, po rozpadzie ZSRR, branża maszynowa w Kazachstanie znalazła się na granicy wymarcia – zawieszono działalność prawie wszystkich zakładów. Wówczas nastąpił spadek popytu na produkcję i zaprzestano jej sprzedaży. W 1999 r. w ogólnej produkcji sektor maszynowy i metalurgiczny stanowiły 1,5% struktury przemysłu kazachstańskiego. Później nastąpił etap selekcji naturalnej: słabe przedsiębiorstwa, z kierownictwem, które nie były w stanie szybko zorientować się w obecnej sytuacji, przestały istnieć. Pozostałe zakłady poszerzyły zakres swojej działalności i stały się bardziej uniwersalne.

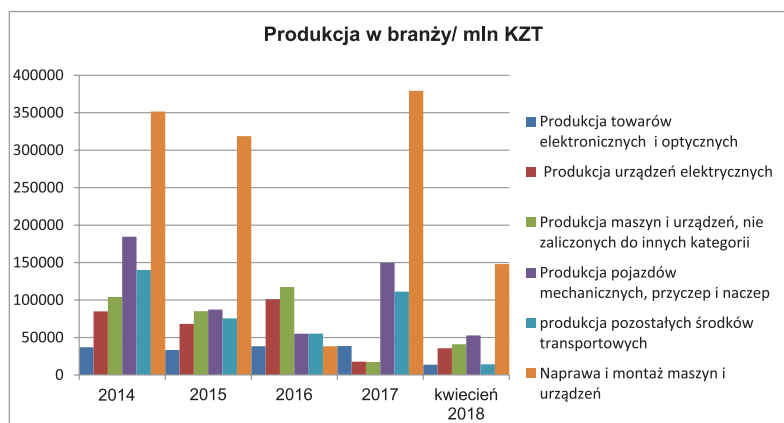
Od 2000 r. odnotowano znaczny wzrost branży maszynowej Kazachstanu. Nastąpiło również wzmocnienie systemu finansowego. Branża budowy maszyn według wyników 2017 r., w porównaniu do roku 2016 wygląda następująco:

- produkcja wyrobów elektronicznych i optycznych w 2017 roku wzrosła o 2,8% - do 17,7 mld KZT
- produkcja urządzeń elektrycznych wzrosła o 51,6% - do 54,5 mld KZT
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep zwiększyła się prawie trzykrotnie - do 64,5 mld KZT
- produkcja innych pojazdów zwiększyła się prawie czterokrotnie - do 51,7 mld KZT
- produkcja samochodów wzrosła o 36% - do 15 000 samochodów.

Ponadto, zakład montażu samochodów „Asia Auto” (<http://aziaavto.kz>) na początku jesieni 2018 planuje rozpocząć produkcję nowego modelu Skody Kodiaq i uruchomi montaż trzech zaktualizowanych modeli Skoda: Superb, Rapid i Octavia.

- Naprawa i montaż maszyn i urządzeń zwiększyły się o 11,7% - do 170,7 mld KZT.
- produkcja wagonów towarowych zwiększyła się ponad 9-krotnie - do 735 szt.
- produkcja pojazdów do przewozu dziesięciu lub więcej osób zwiększyła się ponad czterokrotnie - do 313 szt.

Wykres 1

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Na Wykresie 1. spadek produkcji w 2015 r. wynika z dewaluacji waluty narodowej (tenge - KZT) o 200%.

W kraju 52% produkcji sektora maszynowego generują cztery obwody: Karagandyjski - 16,4%, Almatyński - 12,5%, Wschodnio-Kazachstański - 12,3% oraz Kostanajski - 10,9%. W/w obwody wytwarzają ponad połowę towarów sektora w związku z dużą koncentracją największych przedsiębiorstw.

Rynek maszyn górniczych

Tabela 1. Wskaźniki rynku / mln USD

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja	665	532	845	762	759				
Import	1406	1604	1071	595	515				
Prognoza (produkcja + import)						1553	1662	1778	1902

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Wskaźniki produkcji sprzętu górniczego pokazują dynamikę ujemną. Ilość maszyn wyprodukowanych dla przemysłu górniczego zmniejszyła się w latach 2010-2018 ponad dwukrotnie. Istniejące zakłady koncentrują się głównie na produkcji części zamiennych, komponentów do maszyn, prostych mechanizmów i naprawie sprzętu.

Potencjał rynku:

- dostępność zasobów metalowych sprzyja tańszej produkcji podstawowych komponentów - części zamiennych i agregatów;
- stosunkowo niskie koszty energii elektrycznej;
- projekty dotyczące rozbudowy złóż ropy naftowej (Tengiz – inwestycje ok. 37-40 mld USD; Karaczaganak – inwestycje ok. 4,5 mld USD) zwiększają zapotrzebowanie na sprzęt;
- obecnie firmy zmniejszają zakup nowego sprzętu i koncentrują się na zwiększeniu wydajności i naprawianiu już istniejącego, co jest korzystnym czynnikiem rozwoju usług serwisowych w sektorze;
- możliwość eksportu do Federacji Rosyjskiej.

Rynek maszyn rolniczych.

Tabela 2. Wskaźniki rynku / mln USD

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja	261	319	250	127	140				
Import	748	721	656	554	583				
Prognoza (produkcja + import)						780	835	893	956

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Średnioroczny udział importu - 76%.

Potencjał rynku:

- brak dużej konkurencji ze strony producentów lokalnych;
- Obecnie w kraju występuje tylko montaż maszyn;
- Pomoc publiczna dla rolnictwa:
  - subsydia dla rolników
  - zapewnienie rolnikom dostępu do środków finansowych, sprzętu i wyposażenia technologicznego na zasadzie leasingu;
  - zapewnienie wszechstronnej pomocy publicznej dla przedsiębiorstw eksportujących własne wyroby;
  - zwrot kosztów związanych z promocją produkcji przeznaczoną do eksportu, finansowanie handlu i ubezpieczeń (do 50%);
- możliwość eksportu do Federacji Rosyjskiej.

Rynek maszyn specjalistycznych

Tabela 3. Wskaźniki rynku / mln USD

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja	192	204	195	201	190				
Import	860	894	716	805	867				
Prognoza (produkcja + import)						1098	1113	1120	1138

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Średnioroczny udział importu - 85%

Potencjał rynku:

- brak dużej konkurencji ze strony producentów lokalnych;

- możliwość wspólnej realizacji projektów w oparciu o istniejące zakłady budowy maszyn w Specjalnych Strefach Ekonomicznych (SSE);
- pomoc państwa dla uczestników SSE (więcej w rozdziale VI);
- wysokie zapotrzebowanie na maszyny specjalistyczne ze względu na szybki rozwój infrastruktury;
- możliwość eksportu do Federacji Rosyjskiej.

W 2016 roku wielkość rynku budowy maszyn wynosiła 14,7 mld USD, w tym 80-85% stanowił import.

W okresie styczeń-kwiecień 2018 r. dynamika sprzedaży produkcji sektora maszynowego kształtuje się następująco:

Tabela 4

Nazwa	Sprzedano	Pozostało w przedsiębiorstwach
Produkcja urządzeń elektrycznych		
Transformatory elektryczne, szt	5 420	1 537
Elektryczne akumulatory kwasowo-ołowiowe do rozruchu silników tłokowych, szt	493 581	70 401
Kondensatory elektryczne, szt	1 668,0	2 968,0
Produkcja maszyn i urządzeń, nie zakwalifikowanych do innych kategorii		
Pompy odśrodkowe do pompowania cieczy; inne pompy, szt	2 585	192
Łożyska rolkowe lub kulkowe, ton	5 308	157
Ciągniki rolnicze i leśne, inne, szt	33	118
Kombajny i młocarnie, nie uwzględnione w innych grupach, szt	12	73
Kombajny zbożowe, szt	12	73
Produkcja pojazdów samochodowych, naczep i przyczep		
Samochody osobowe, szt	4 907	4 450
Samochody do przewozu dziesięciu lub więcej osób, szt	12	48
Samochody ciężarowe, szt	237	468
Samochody specjalistyczne, szt	3	5
Przyczepy, naczepy, kontenery, szt	19	58
Produkcja innych środków transportu		
Tabor kolejowy inny, szt	604	109

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

W Kazachstanie funkcjonuje Związek Przedsiębiorstw Branży Przemysłu Maszynowego Kazachstanu (<http://smkz.kz/>), który zrzesza ponad 80 przedsiębiorstw sektora. Główne założenia i cele Związku to: opracowywanie strategii rozwoju przemysłu budowy maszyn, w tym inwestowanie we wspólne projekty, szkolenia personelu, połączenie wysiłków producentów maszyn w celu zaspokojenia potrzeb gospodarki Kazachstanu w towarach, robotach i usługach przemysłu maszynowego. Kierunki działalności Związku: wsparcie i pomoc w rozwoju branży, reprezentowanie interesów producentów we współpracy z organami państwowymi i organizacjami międzynarodowymi, wsparcie producentów maszyn i koordynacja ich działań w kluczowych strategicznych obszarach rozwoju przemysłu maszynowego w Kazachstanie.

Badania naukowe w dziedzinie prowadzone są zarówno przez instytucje naukowe, z których wyróżnia się Kazachski Uniwersytet Narodowy im. Al-Farabi oraz Kazachski Państwowy Uniwersytet Naukowy im. K.I.Satpajewa (w składzie którego aktywnie działa Instytut Inżynierii Przemysłowej), jak i prywatne organizacje naukowe i analityczne, np. „Kazachstański Instytut Rozwoju Przemysłu”, który m.in. jest operatorem programów państwowych w branży.

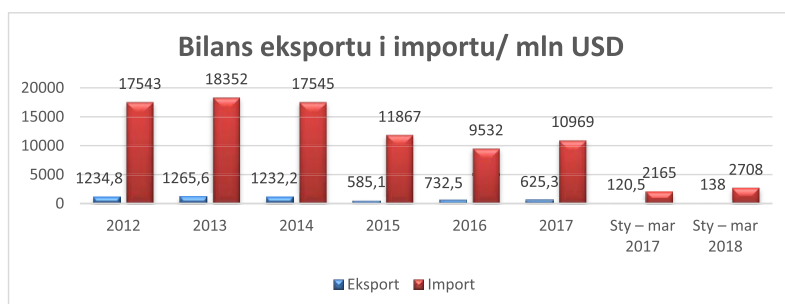
Tak więc branża maszynowa jest jedną z ważnych i jednocześnie problematycznych gałęzi gospodarki w Kazachstanie. Stopniowo wychodzi ona z kryzysu i rozwija się, dostosowując się do pracy w nowoczesnych warunkach rynkowych.

III. Struktura eksportu i importu

Obroty handlu zagranicznego po dewaluacji 2014 roku stopniowo zaczynają się odbudowywać:

Wykres 2

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Import produkcji w I kwartale 2018 r. wzrósł o 20% r/r., osiągając wartość 2 708 mln USD. Głównym powodem wzrostu jest aktywizacja produkcji krajowej. W strukturze importu największy wskaźnik mają maszyny wiertnicze (3,8%). Generalnie istnieje tradycyjna nierównowaga w strukturze eksportu / importu w kierunku importu produkcji wysokotechnologicznej.

Tabela 5. Struktura eksportu w 2017 roku / tys. USD

N ^o	Kod grupy towarowej	Nazwa grupy towarowej	Eksport	Udział, %
1.	843049	Pozostałe maszyny wiertnicze i do drążenia tuneli	11 926	9.9
2.	850710	Akumulatory ołowiowe	6 480	5.4
3.	848250	Łożyska cylindryczne	6 183	5.1
4.	848180	Pozostała armatura dla rurociągów	4 752	3.9
5.	850423	Transformatory o mocy ponad 1000 kVA	4 687	3.9

6.	890590	Inne latarniowce, statki pożarnicze	4 294	3.6
7.	843041	Maszyny wiertnicze lub maszyny do drażenia tuneli, samobieżne	3 700	3.1
8.	860800	Urządzenia torowe i sprzęt dla kolei	3 129	2.6
9.		Pozostałe	3 106	2.6

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Tabela 6. Struktura importu w 2017 roku / tys. USD

Nº	Kod grupy towarowej	Nazwa grupy towarowej	Import	Udział, %
1.	843049	Pozostałe maszyny wiertnicze i do drażenia tuneli	81 566	3.8
2.	848180	Pozostała armatura dla rurociągów	66 718	3.1
3.	870323	Samochody osobowe o pojemności silnika 1500- 3000 cm ³	64 799	3.0
4.	842139	Pozostały sprzęt do filtrowania	44 425	2.1
5.	841989	Inne maszyny, urządzenia i sprzęt do użytku przemysłowego	34 424	1.6

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Tabela 7. Struktura importu podstawowych rodzajów sprzętu górniczego w 2017 roku

	Jednostek	Mln USD
Ładowarki	35 552	23
Koparki	76	29
Sortowniki	1 498	27
Maszyny do szlifowania	98	63

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Główni dostawcy: Rosja, Chiny, Japonia, Korea.

Tabela 8. Struktura importu głównych typów maszyn rolniczych w okresie 2016-2017

	Jednostek	Mln USD
Kombajny	320	12
Traktory	921	27

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Główni dostawcy: Rosja, Chiny, Holandia, Niemcy.

Tabela 9. Struktura importu głównych rodzajów maszyn specjalistycznych w 2016 roku

	Jednostek	tys.USD
Koparki gąsienicowe	24	3 883
Ładowacze czołowe	300	10 600
Spycharki gąsienicowe	9	1 410
Równiarki i maszyny do planowania	52	5 089
Walce drogowe wibracyjne	76	3 101
Ładowarki do prac podziemnych	6	929
Ładowarki inne	7	72

Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu

Główni dostawcy: Chiny (96%).

IV. Przedsiębiorstwa i rynek pracy

W Kazachstanie funkcjonuje około 70 przedsiębiorstw produkujących maszyny. Poniżej znajduje się lista największych z nich, w tym producentów OEM:

„Aktauski Zakład budowy Maszyn” Sp. z o.o.

Produkcja sprzętu wiertniczego, do przemysłu naftowego, sprzętu elektrycznego przeciwwybuchowego.

<http://www.amz.com.kz>

„Ałmatyński Zakład Budowy Maszyn Ciężkich” S.A.

Produkcja: wyposażenie rurociągów, sprzęt do sektora naftowo-gazowego, sprzęt górniczy, sprzęt dla fabryk wzbogacania i aglomeracyjnych, sprzęt koksochemiczny, maszyny do walcowania.

<http://www.aztm.kz/>

„Vostokmashzavod” S.A.

Produkcja: urządzenia do wzbogacania rud oraz sprzęt hutniczy, niestandardowe wyposażenie technologiczne do produkcji aluminium i tytanu, maszyny dla górnictwa.

<http://vmz.kz>

„Asia Auto” S.A.

Montaż samochodów VAZ, Skoda, KIA, Chevrolet, maszyn specjalnych.

<http://aziaavto.kz/ru>

„AtyrauNefteMash” Sp z o.o.

Produkcja sprzętu dla przemysłu naftowego.

<http://anm.kz>

„Allur Auto”

Montaż samochodów SsangYong, ZAZ, IVECO.

<http://allurauto.kz>

„Zakład transformatorów w Kentau” Sp z o.o.

Największy producent transformatorów w Kazachstanie.

<http://ae-ktz.kz>

„Lokomotiv Kurastyru Zauyty” S.A.

Produkcja: jednopłaszczyznowa lokomotywa spalinowa TE33A serii „Evolution” oraz jej wersja pasażerska TEP33A.

<http://aolkz.kz/kz/>

„Zakład budowy maszyn im. S.M.Kirowa” S.A.

Produkcja wyrobów wojskowych, wyrobów cywilnych - zespoły układów hydraulicznych, rozdzielacze hydrauliczne, rozdzielacze hydrauliczne dla narzędzi hydraulicznych, cylindry hydrauliczne, pompy pneumatyczne, układy hydrauliczne i pompy.

<https://mzk.kz>

„Prommashkomplekt Sp z o.o.”

Produkcja kompleksów przełączników kolejowych i zestawów kół kolejowych.

<https://www.pmk.railsystems.kz>

„Pietropawłowski Zakład Budowy Maszyn Ciężkich” S.A.

Produkcja: urządzenia do rafinacji ropy naftowej i gazu, przemysłu naftowo-gazowego, chemicznego, petrochemicznego, gazowego i energetycznego, a także narzędzi torowych i małych narzędzi mechanicznych do naprawy i konserwacji kolei, części taboru, części zamiennych do urządzeń energetycznych.

<http://www.pztm.kz>

„EPK Stepnogorsk” S.A.

Produkcja: łożyska kulkowe promieniowe do transportu kolejowego.

<https://epkgroup-kz.all.biz>

“Semipalatyński Zakład Budowy Maszyn” S.A.

Produkcja: transportery - ciągniki gaśnicowe, produkcja kolejowa, strażackie cysterny samochodowe, osprzęt naczepowy.

<http://www.semshazavod.ru/>

„Uralski Zakład „Zenit” S.A.

Produkcja statków wojskowych - łodzi projektu 0200 (Berkut) i projektu 100 (Sunkar),

<http://zenit.kz/ru/>

„Eksperymentalny Zakład Budowy Maszyn SA”

Produkcja: betoniarnie, kotłownie blokowo-modułowe.

<http://www.emz.kz>

Szacunkowa liczba zatrudnionych w branży wynosi około 88 000 osób. Średnie wynagrodzenie w branży wynosi od 250 do 400 euro na najniższych stanowiskach (robotnicy, niższe stanowiska administracyjne) i do 3000-6000 euro na stanowiskach kierowniczych. Obecnie nie brakuje specjalistów z wyższym wykształceniem – corocznie do 8 000 studentów kończy różne kierunki związane z budową maszyn.

V. Inwestycje zagraniczne

W ostatnich latach ponad 30 inwestorów zagranicznych z USA, Francji, Chin, Korei Południowej i innych krajów zainwestowało w kazachstańskie projekty przemysłu maszynowego o wartości ponad 1,5 mld USD.

Tabela 10. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w sektorze inżynierii w latach 2015-2018 / mln USD

	2015	2016	2017	I kw 2018 r.
Produkcja sprzętu elektrycznego	0,0	-3,0	-25,4	0,7
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	-4,4	28,7	11,6	0,9
Produkcja pojazdów i urządzeń	64,1	23,5	17,0	21,5
Pozostała produkcja, naprawa i instalacja maszyn i urządzeń	152,4	27,0	27,8	5,5

Źródło: Narodowy Bank Kazachstanu

Przykłady udanych inwestycji firm międzynarodowych.

„FAMUR KAZAKHSTAN” (ФАМУР КАЗАХСТАН) Sp z o.o. - produkcja i naprawa sprzętu górniczego.

Dotychczasowe relacje biznesowe i perspektywy dalszego rozwoju FAMURu na rynku kazachskim doprowadziły do powołania w 2013 r. spółki z o.o. FAMUR Kazachstan z siedzibą w Karagandzie. Jej zadaniem jest zapewnienie profesjonalnego wsparcia serwisowego oraz lokalna obsługa posprzedażowa. W Kazachstanie FAMUR uruchamia także centrum remontowe.

Firma dostarczy kompleks ścianowy do kopalni w Kazachstanie. To kolejne zamówienie, które spółka będzie realizować dla koncernu JSC Arcelormittal Termirtau. Wartość kontraktu wyniesie ok. 81 mln zł.

Republika Kazachstanu

1000176 Karaganda, dzielnica im. Kazybek bi,

pr. N. Abdirowa 25
Tel.: +7 (7212) 51 39 41
Faks +7 (7212) 51 46 70
e-mail: office@famur.kz
www.famur.com

ALSTOM - duża firma francuska produkująca maszyny, która jest jednym z wiodących światowych producentów urządzeń energetycznych do transportu kolejowego. W Kazachstanie firma uruchomiła produkcję elektrycznych napędów przełączających i lokomotyw elektrycznych o prędkości projektowej 200 km/h.

W Kazachstanie firma działa od 2010 roku. Ogólna wartość inwestycji przekracza 100 mln USD. Utworzono ponad 300 miejsc pracy.

Republika Kazachstanu
010000, Astana, Park Przemysłowy
ul. A184, budynek 10
Tel.: +7 (7172) 93 85 02
Faks: +7 (7172) 93 85 31
E-mail: info@ekz.com.kz
www.alstom.com

TULPAR TALGO - hiszpański producent szybkich międzymiastowych pociągów pasażerskich Talgo uruchomił w Kazachstanie produkcję kolejowych wagonów pasażerskich o szacowanej prędkości 200 km/h.

Firma działa w kraju od 2010 roku. Ogólna wartość inwestycji wynosi ponad 60 mln USD. Utworzono ponad 300 miejsc pracy.

Republika Kazachstanu
01000 Astana, dzielnica Ałmaty, ul. A184, nr 9
Tel.: +7 (7172) 93 06 02
E-mail: info@jvtt.kz
www.tulpartalgo.kz

General Electric International inc. (oddział w Kazachstanie) - produkcja i naprawa sprzętu pompowego i parowo-turbinowego. W celu lokalizacji serwisu naftowo-gazowego, firma podpisała umowę o transferze technologii i umowę licencyjną z wiodącym przedsiębiorstwem budowy maszyn w Kazachstanie – Zachodnio-Kazachstański Zakład Budowy Maszyn S.A. GE współpracuje obecnie z „Samruk-Energo” S.A. w ramach

projektów budowy i modernizacji elektrowni w Astanie, Ałmaty i innych miastach Kazachstanu. Od 2009 r. GE Power współpracuje z „KEGOC” S.A., wspólnie realizując 15 projektów modernizacji krajowego systemu energetycznego.

Republika Kazachstanu
050000 Almaty, ul. Timiryazeva 28 V,
Centrum Biznesowe „Alatau Grand”, biuro 308
Tel.: +7 (727) 232 11 20
Faks: +7 (727) 232 11 21
www.ge.com

Marubeni Corporation (przedstawicielstwo w Kazachstanie) - produkcja sprzętu do rafinacji ropy naftowej, sprzęt do miejskiego lekkiego transportu kolejowego.

Republika Kazachstanu
010000, Astana, ul. Kosmonautów 62A,
Centrum Biznesowe «Presidential Plaza», 8 piętro,
biuro 1
Tel. +7 (7172) 30 32 51
<https://www.marubeni.com/russian/activities/kazakhstan/>

Toyota Tsusho Technics Central Asia Sp z o.o. - produkcja i serwis kołowych i gąsienicowych maszyn budowlanych.

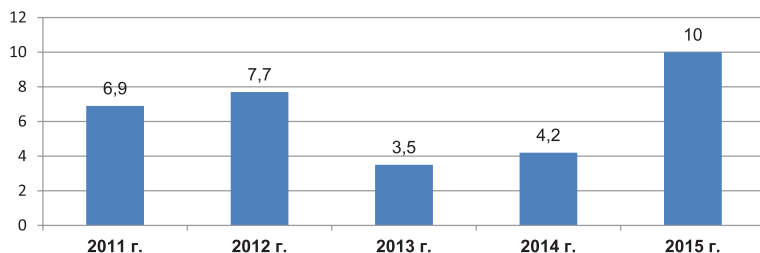
Republika Kazachstanu,
050061, Ałmaty, ul. Taszkentskaja 505,
budynek „Toyota Center Zhetysu”
Tel. +7 (727) 313 13 15
www.forklift.kz

Kazachstan aktywnie poszukuje inwestorów zagranicznych. Tak, w lipcu 2018 roku, osiągnięto porozumienia między „Spółką Narodową „Kazakh Invest” S.A., francuską firmą ECM Technologies i chińską firmą CEEC-NWPC International o utworzeniu konsorcjum do produkcji pełnego cyklu ogniw słonecznych i urządzeń dla elektrowni słonecznych. Ponadto, pomiędzy „Group of Companies Allure” S.A., chińską firmą CMC i Narodowym Holdingiem Zarządzającym „Baiterek” podpisano mapę drogową dla dalszego rozwoju produkcji samochodów, między „Agro-

mashholding KZ” S.A. a chińską firmą YTO podpisano memorandum w sprawie organizacji produkcji montażowej ciągników i innych projektów inwestycyjnych w sektorze maszynowym.

Wykres 3

Udział bezpośrednich inwestycji zagranicznych w sektorze budowy maszyn,% (od ogółu inwestycji)

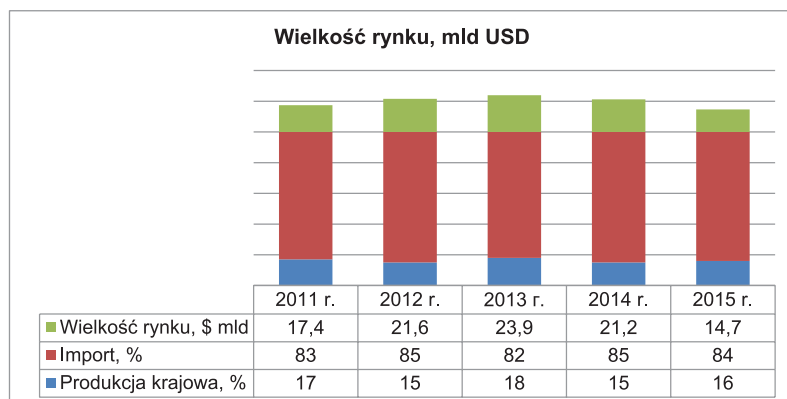
W 2016 roku inwestycje w regionach kształtowały się następująco: tradycyjny lider pod względem pozyskiwania inwestycji – zachodni Kazachstan, gdzie rozwinięty jest sektor wydobywania ropy naftowej. W obwodzie Atyrauskim inwestycje wyniosły 654 mld KZT, w obwodzie Zachodnio-Kazachstańskim - 309 mld KZT, w obwodzie Wschodnio-Kazachstańskim - 233 mld KZT. Miasta Astana i Ałmaty pozyskały odpowiednio 57 mld KZT i 77 mld KZT inwestycji zagranicznych.

VI. Perspektywy sektora

Według ekspertów, sektor maszynowy w Kazachstanie jest dość perspektywiczny. W 2015 r. wielkość rynku wyniosła 14,7 mld USD. Ostry spadek w latach 2014-2015 spowodowany został dewaluacją waluty narodowej (tenge – KZT).

Wykres 4

Udział produkcji sektora maszynowego w ogólnej produkcji wyrobów przemysłowych systematycznie rośnie: wzrost w 2016 r. wyniósł 10% w skali rocznej. Kazachstan jest drugim co do wielkości rynkiem budowy maszyn w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej. Kraj posiada bezpośredni dostęp do rynków Rosji, Białorusi, Kirgistanu i Armenii. Gospodarka Kazachstanu specjalizuje się w branżach, które szeroko korzystają z produktów przemysłu maszynowego. Rolnictwo, wydobywanie zasobów naturalnych, energia elektryczna i budownictwo stanowią ponad 25% PKB.

Sektor budowy maszyn jest klasyfikowany jako priorytetowa działalność inwestycyjna w Kazachstanie. Oznacza to szerokie preferencje dla inwestorów pracujących w tym sektorze: podatek dochodowy od osób prawnych - 0% w ciągu 10 lat, podatek gruntowy - 0% w ciągu 10 lat, poda-

tek od nieruchomości - 0% w ciągu 8 lat. Cła 0% na import sprzętu i jego części, części zamiennych, surowców i materiałów. Dotacje udzielane są w wysokości do 30% wartości inwestycji w środki trwałe i zwrotu do 30% inwestycji przeznaczonych na roboty budowlane i instalacyjne oraz wyposażenie. Również przedsiębiorstwa pracujące nad priorytetowymi projektami inwestycyjnymi w przemyśle maszynowym mają prawo zatrudniać pracowników zagranicznych bez kwot i zezwoleń (na okres do oddania do użytku i rok po oddaniu do użytku obiektu inwestycyjnego). Dla obywateli 53 krajów (w tym Polski – na okres 30-tu dni) obowiązuje wjazd bezwizowy do kraju.

VII. Uwarunkowania formalno-prawne wejścia na rynek

Wejście na rynek nie jest skomplikowane. Tak więc firma zagraniczna może prowadzić biznes w Kazachstanie w następujący sposób:

- Za pośrednictwem oddziału lub przedstawicielstwa (obciążenie CIT wzrasta o 15% w porównaniu do innych sposobów)
- Poprzez założenie spółki zależnej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w połączeniu z lokalnymi partnerami lub bez nich.
- Organizując konsorcjum z firmami lokalnymi

Procedura założenia firmy (oddziału, przedstawicielstwa) jest obecnie dość prosta i odbywa się poprzez Internet, ale będzie wymagać od lokalnego przedstawiciela przeprowadzenia szeregu działań wstępnych. Należy również wziąć pod uwagę, że obecność osobista w pracy w Kazachstanie wymaga uzyskania zezwolenia na zatrudnienie zagranicznej siły roboczej. Proces ten jest skomplikowany w związku z nadmiernie biurokratycznymi procedurami i może zająć dużo czasu.

Co dotyczy barier i trudności dla biznesu, to tutaj należy podkreślić takie komplikacje (w tym mowa o korupcji), jak udział w zamówieniach publicznych, nadmierne procedury biurokratyczne w kontaktach z organami rządowymi, formalności i niechęć do pomocy większości urzędników. Jednak wraz z rosnącą liczbą usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną sytuacja się poprawia.

Jeśli chodzi o kulturę prowadzenia biznesu w Kazachstanie, należy podkreślić takie negatywne momenty jak skłonność do „szybkich pieniędzy”, niechęć do przyjmowania odpowiedzialności i powszechny (z rzadkimi wyjątkami) brak punktualności. Czynnikiemami pozytywnymi są także

wysokie umiejętności negocjacyjne obywateli Kazachstanu, gdy dość trudne problemy rozwiązywane są bez konfliktów - poprzez negocjacje.

Kultura pracy w Kazachstanie jest pełna kontrastów. Należy podejść niezwykle poważnie do wyboru pracowników, ponieważ trudno jest znaleźć odpowiedzialną osobę. Jeśli chodzi o poziom profesjonalny zatrudnionych specjalistów, niestety istnieje ogólna tendencja do jego zmniejszania. Ale z drugiej strony szansa na znalezienie wykształconego pracownika nie jest tak mała, jak mogłoby się wydawać. Staranny dobór personelu pomoże uniknąć problemów w pracy i zmniejszy ryzyko finansowe i utraty reputacji pracodawcy. Dla Kazachstanu jest rzeczą charakterystyczną, że wysokie wynagrodzenie nie jest gwarancją pozyskania dobrego specjalisty – dobry pracownik może pracować za stosunkowo niewielką pensję, natomiast nieuczciwa osoba może żądać wysokiej płacy.

VIII. Aktualne formy pomocy publicznej

Oprócz korzyści podatkowych i preferencji opisanych w rozdziale VI, w Kazachstanie obowiązują następujące programy wsparcia w przemyśle maszynowym:

Program „Wydatność 2020”

(<https://business.gov.kz/ru/business-support-programs/detail.php?ID=32250>):

- Subsydiowanie oprocentowania leasingu i pożyczki na zakup środków trwałych, przydzielenie innowacyjnych dotacji;
- Zwrot kosztów związanych z podniesieniem kwalifikacji personelu, w tym za granicą.

Program Rozwoju i Promocji Eksportu „Eksport 2020”

(<https://business.gov.kz/ru/business-support-programs/detail.php?ID=35270>)

Dotacje dla eksporterów, zapewniające 50% zwrotu kosztów związanych z promocją eksportu, finansowaniem handlowym i ubezpieczeniem.

IX. Podsumowanie

Mimo trudności związanych z okresem przejściowym po upadku Związku Radzieckiego, utraty wielu przedsiębiorstw, emigracji wykwalifikowanych pracowników, przemysł maszynowy w Kazachstanie rośnie, głównie ze względu na środki pomocy publicznej. Rząd Kazachstanu podkreśla znaczenie sektora i stale kontroluje sytuację w branży.

Według prezydenta kraju, prawie co dziesiąty projekt uprzemysłowienia należy do sektora maszynowego. W ramach branży uruchomiono 88 projektów o łącznej wartości 250 mld KZT, utworzono 10 000 stałych miejsc pracy.

Jak zauważył prezydent, członkostwo Kazachstanu w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej i WTO otwiera nowe możliwości dla producentów maszyn. W przyszłości branża maszynowa powinna stać się jednym z kluczowych sektorów gospodarki krajowej.

X. Główne instytucje i organizacje branżowe

Polska Agencja Inwestycji i Handlu

https://www.paih.gov.pl/o_agencji

Ministerstwo ds. Inwestycji i Rozwoju Republiki Kazachstanu

<http://mid.gov.kz/ru>

Ministerstwo Gospodarki Narodowej Republiki Kazachstanu

<http://economy.gov.kz/ru>

Krajowa Izba Przedsiębiorców Republiki Kazachstanu „Atameken”

<http://atameken.kz/ru/>

Portal analityczno-informacyjny dla eksporterów Kazachstanu

<http://export.gov.kz>

Kazachstański Instytut Rozwoju Przemysłu S.A.

<http://kidi.gov.kz/>

„Spółka Narodowa „KAZAKH INVEST „SA

<http://invest.gov.kz/ru>

Narodowy Holding Zarządzający „Baiterek”

<http://www.baiterek.gov.kz/ru>

Portal informacyjno-analityczny, obejmuje wszystkie obszary przemysłu Republiki Kazachstanu.

<http://www.energyprom.kz>

Wystawa MachExpo Kazakhstan

<http://mashexpo.kz>

Związek Przedsiębiorstw Branży Przemysłu Maszynowego Kazachstanu

<http://smkz.kz/>

Stowarzyszenie Biznesu Motoryzacyjnego Kazachstanu

<http://akab.kz/>

Organizator wystaw

<https://www.iteca.kz/>

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

www.paih.gov.pl